

A modern dráma

1. Kialakulása, jellemzői

- a modern dráma megszületése Henrik Ibsen norvég író és Csehov alkotói tevékenységéhez kötődik
- **Ibsen** a görög sorstragédiák módszerét ötvözte a szimbolizmussal → ezzel teremtette meg a modern polgári drámát
- az új drámatípus az analitikus dráma

Az a drámatípus, amely olyan szerkesztési eljárást alkalmaz, amelyben a drámai cselekményt a színpadi beszéd során felidézett előzményekből tudja meg a néző, olvasó. Különlegessége, hogy a drámai helyzet a múltban már megtörtént, a cselekmény ezeket az előzményeket elemzi (analizálja).

- a modern eljárás lényege, hogy a darab kezdetén már minden lényeges esemény megtörtént
- a múlt állandóan jelen van, ez alakítja a jelen eseményeit a színen
- a színpadi beszédnek kettős szerepe van → 1. jellemzi a szereplőket 2. a cselekményt viszi előre
- a hősöket csakis beszédük jellemzi → amit mondanak és ahogyan
- ezért a drámák nagyon tömörök, egyetlen felesleges szó sem hangzik el
- nem a megoldás a fontos, hanem a különböző világnézetek, életfelfogások
- jellemző, hogy a cselekmény egy-egy többértelmű szimbólum köré szerveződik pl.: vadkacsa (Ibsen), sirály (Csehov)

2. A csehovi dráma sajátosságai

- drámáiból hiányzik az érdekes történet, a konfliktus, az igazi drámai jellem
- emiatt műveit drámaiatlan drámáknak is szokás nevezni
- a darabokban csupa fölösleges ember szerepel → cselekvésre képtelenek, csak várják, hogy múljon az idő
- a karakterek általában céltalanok, nem tudnak változtatni üres életükön
- nincsenek valódi párbeszéddek, csak párhuzamos monológok → a szereplők elbeszélnek egymás mellett
- így szinte lehetetlen a valódi kapcsolatok megteremtése
- a művek kívülről eseménytelenek, a konfliktus a színpad mögött vagy a lélekben zajlik
- Csehov célja ezzel a drámaiatlan szerkesztéssel a társadalomkritika
- olyannak ábrázolja az életet, amilyennek nem szabadna lennie
- ilyen műve pl. Sirály, Három nővér

Aki szeretne jól szórakozni, érdemes megnézni az alábbi linken Csehov Három nővér c. művéből készült szenzációs paródiát https://www.youtube.com/watch?v=NBb_1oOAXXE

Jól bemutatja az összes jellemzőjét a csehovi szerkezetnek, persze paródia formájában.
Szorgalmi feladat: Elemezd a paródia részletet! Szereplők jelleme, céljaik, beszédük, párbeszédék (?), szituáció, ismétlődő események, motívumok. 5 pecsétet lehet szerezni, a füzetbe dolgozzatok! **Visszaküldési határidő: február 2.**

A líra átalakulása a 19. század második felében

1. Háttére, jellemzői

- a 19. század második felében a költészetben új magatartásforma terjedt el
- Franciaországból indult az új felfogás, melynek kiváltója a csalódás
- a költők kiábrándulnak a korábbi szerepből → lángoszlop
- korábban a romantika nemzedéke azt hirdette, hogy a költő legyen népvezér, lángoszlop, vállaljon társadalmi szerepet → pl.: Petőfi S., Victor Hugo
- a modern költők már nem akarnak látnokok, próféták lenni
- úgy látják, hogy nincsen hatásuk a politikára, a korábbi forradalmi gondolatok nem valósultak meg
- ezért új költői hitvallást, ars poeticát fogalmaznak meg

- **l'art pour l'art – művészet a művészetért → lényege**
- a költő legyen csak művész, vonuljon vissza a társadalmi problémáktól
- a költő törekedjen a tiszta művészetre
- a valóság, a látvány mögötti lényeget akarták megragadni
- új téma: megváltozott világ, belső lelki táj
- a versek bonyolultak, sejtelmesek
- több jelentéssík, az érzelmek, a képzelet szerepe fontos
- új formanyelvet hoznak létre: szimbólumok, egyéni alkotású szavak = neologizmusok
- következmény: egyre nagyobb a távolság a mű és az olvasó között (nehezen érthető, bonyolult versek)
- a művészek is eltávolodnak a közönségüktől, céljuk már nem a megértetés → szinte csak az elitnek, a művészek egymásnak írnak
- a romantika után nem alakul ki egységes korstílus (mellette a realizmus irányzata működik)
- sokféle törekvés él egymás mellett → klasszikus modernség
- új irányzatok: impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió